

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi panttilainauslaitoksista annettua lakia. Muutosesitykset koskevat pääasiassa lainsäädännön soveltamisen yhteydessä havaittujen puutteellisuuksien ja eräiden yksittäisten ongelmakohtien poistamista sekä eräitä muita, lähinnä teknillisiä parannuksia ja tarkistuksia. Lisäksi lakiesityksessä on huomioitu panttilainauslaitoksiin sovellettavassa muussa lainsäädännössä tapahtunut kehitys. Erityistä huomiota on kiinnitetty toisaalta panttilainauslaitosten toiminnan edellytysten ja toisaalta lainansaajan aseman parantamiseen.

Panttilainauslaitosten ja pantin määrittämää sekä lainansaajan velkavastuuta koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi. Panttilainauslaitoksen toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevat säännökset ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten kanssa. Lisäksi ohjesääntöjä ja niiden vahvistamismenettelyä, kuten myös yhtiöjärjestyksen ja sen muutosten vahvistamismenettelyä koskevia säännöksiä ehdotetaan kumottaviksi. Hallintoa ja tilintarkastusta koskevia säännöksiä, ehdotetaan muutettaviksi siten, että varatoimitusjohtajan valitseminen ei olisi pakollinen. Panttilainauslaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin sovellettaisiin uutta tilintarkastuslakia. Lisäksi rahoitustarkastus voisi määrättyissä tilanteissa määrätä kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja.

Liiketoiminnan osalta lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että panttilainauslaitos

saisi vain erityisestä syystä rahoitustarkastuksen luvalla omistaa muita kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkuuksia kuin sellaisia, jotka välittömästi liittyvät sen toimintaan tai ovat panttilainauslaitokselle muutoin välttämättömiä. Lisäksi lainanannosta perittävää korkoa ja muita lainakustannuksia ei saisi laina-aikana muuttaa. Ennen eräpäivää maksettavan lainan korko ja muut lainakustannukset voitaisiin kuluttajasuojalajasta poiketen laskea niin, että jokainen alkava kuukausi laina-ajan alkamispäivästä voitaisiin laskea täydeksi kuukaudeksi. Laina-aikaa koskeva säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että laina-aika olisi enintään yksi vuosi. Panttilainauslaitoksen hallussa olevan pantin myyntiä koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi muun muassa asunnon hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä julkisen kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden osalta. Panttilainauslaitos saisi ostaa pantin itselleen julkisessa huutokaupassa ja myydä sen edelleen. Panttilainauslaitos ei saisi periä pantin myynnistä syntynyttä mahdollista alijäämää. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uudet säännöt panttilainauslaitoksen omistajan vaikutusvallan valvonnasta eli niin sanotusta omistajakontrollista sekä rahanpesusta ja muista epäilyttävistä liiketoimista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila ja keskeiset ehdotukset	3
1.1. Lainsäädäntö ja nykyinen tilanne	3
1.2. Keskeiset ehdotukset	3
2. Asian valmistelu	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1. Lakiehdotuksen perustelut	5
1.1. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	5
2. Voimaantulo	13
LAKITEKSIT	14
Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	14
LIITE	20
Rinnakkaisteksti	20

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

1.1. Lainsäädäntö ja nykyinen tilanne

Laki panttilainauslaitoksista (1353/92) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Kysymyksessä on varsin uusi laki. Koska panttilainauslaitokset ovat yhteisömuodoltaan osakeyhtiöitä, niihin sovelletaan myös osakeyhtiölakia (734/78). Myös kuluttajasuojalakia (38/78) sovelletaan panttilainauslaitosten toimintaan. Panttilainauslaitoksista annetun lain mukaan panttilainauslaitosten toiminta on luvanvarainen elinkeino, johon tarvitaan toimilupa. Toimiluvan myöntää valtiovarainministeriö. Rahoitustarkastus valvoo panttilainauslaitoksia.

Panttilainauslaitoksia oli vuoden 1993 lopussa yhteensä 12 kappaletta. Panttilainauslaitosten taseiden loppusumma oli 161,3 miljoonaa markkaa vuoden 1993 lopussa. Panttilainauskanta vuoden 1993 lopussa oli 135 miljoonaa markkaa ja lainojen kappalemäärä 106 324 kappaletta. Lainojen keskimääräinen markkamäärä oli 1 270 markkaa.

1.2. Keskeiset ehdotukset

Panttilainauslaitoksista annettua lakia koskevan muutosehdotuksen tavoitteena on panttilainauslaitosten määrätelmän ja harjoittamisen edellytysten sekä panttilainauslaitoksille sallitun liiketoiminnan selkeyttäminen sekä laissa olevien eräiden puutteellisuksien että käytännössä havaittujen yksittäisten ongelmakohtien poistaminen. Lisäksi tavoitteena on lainansaajan aseman parantaminen. Rahoitusmarkkinoilla tapahtuvan yleisen kehityksen vaikutukset panttilainauslaitosten toimintaan on huomioitu esityksessä. Lisäksi lakiehdotus sisältää eräitä teknillisiä tarkistuksia. Esityksen jatkovalmistelussa on erityistä huomiota kiinnitetty Ruotsin uudessa panttilainauslaitoksia koskevassa laissa (Pantbankslag; 1995:1000), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996, oleviin lainansaajan asemaa parantaviin sekä myös panttilainauslaitoksen liiketoiminnan edellytyksiä parantaviin säännöksiin.

Panttilainauslaitosten määrätelmä on tarkistettu siten, että yleisö-käsite on korvattu käsitteellä luonnollinen henkilö, jota käytetään muun muassa osakeyhtiölaissa ja kuluttajasuojalaisissa. Jotta panttilainauslaitosten toiminta voitaisiin selvästi erottaa luottolaitosten

nasta annetun lain (1607/93) 1 §:n 1 momentin tarkoittamasta liiketoiminnan määritelmästä, panttilainauslaitosten määrätelmä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että panttilainauslaitosten toiminta on toimintaa, jossa rahalainojen antaminen tapahtuu muilla varoilla kuin talletuksilla ja muilla takaisinmaksettavilla varoilla yleisöltä. Lisäksi panttilainauslaitosten vakuudeksi otettavan pantin tulisi olla käteispankki. Lainansaajan aseman parantamiseksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan lainansaajat eivät joutuisi henkilökohtaiseen velkavastuuseen lainasta, ja pantti olisi ainoa lainan vakuus.

Panttilainauslaitoksen toimilupaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että toimilupahakemuksen sisältöä ja toimiluvan myöntämisen edellytyksiä koskevat säännökset yhdenmukaistettaisiin luottolaitosten toiminnasta annetussa laissa olevien vastaavien säännösten kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että panttilainauslaitoksen liiketoimintaa harjoitetaan ammattitaitoisesti, luotettavasti sekä terveiden että vakavaraisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi toimiluvan peruuttamista koskevat säännökset. Säännöksillä pyritään selkiyttämään toimiluvan peruuttamista koskevat perusteet ja menettelytavat.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset panttilainauslaitoksen perustamisen jälkeisestä omistajan vaikutusvallan valvonnasta eli niin sanotusta omistajakontrollista. Periaatteessa säännökset vastaavat luottolaitosten toiminnasta annetussa laissa olevia vastaavia säännöksiä. Säännösten mukaan panttilainauslaitoksen on ilmoitettava rahoitustarkastukselle vähintään 10 prosentin omistukset tai muut siihen verrattavat oikeudet.

Lakiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan rahoitustarkastuksella olisi oikeus, ja toisaalta, velvollisuus määrätä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, mikäli tilintarkastajan esteellisyyttä ja kelpoisuutta koskevia määräyksiä on rikottu. Muutoin panttilainauslaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin sovelletaan uutta tilintarkastuslakia (936/94).

Koska panttilainauslaitoksille ei ole asetettu samanlaisia vakavaraisuuteen ja riskien hallintajärjestelmään kohdistuvia vaatimuksia kuin luotto- ja rahoituslaitoksille, ja koska tavoitteena on silti terve, luotettava ja vaka-

varainen liiketoiminta, kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkuuksien omistusta koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että sellaisten kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkuuksien omistus, joka ei liity panttilainaus toimintaan tai joka muulla tavalla ei ole panttilaitoksen toiminnalle välttämätöntä, tulisi luvanvaraiseksi. Poikkeusluvan myöntäisi rahoitustarkastus erityisesti syystä.

Panttilainauslaitoksen myöntämän lainan laina-aika olisi enintään yksi vuosi. Voimassa olevan lain mukaan laina-ajan on oltava vähintään neljä kuukautta. Muutoksella pyritään joustavampiin laina-aikoihin ja kilpailun edistämiseen. Lainansaajan aseman parantamiseksi lakiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi erillinen säännös, joka koskee lainanannosta perittävää vuotuista korkoa ja muita lainanannosta sekä panttauksesta aiheutuvien kustannusten korvausta. Tähän säännökseen liittyy myös kielto muuttaa korkoa ja kustannuksia vastaavien korvausten määrää. Lakiin ehdotetaan myös säännös koron ja muiden lainakustannusten laskennasta tapauksissa, jolloin laina maksetaan takaisin ennen sen eräpäivää. Korko ja muut lainakustannukset laskettaisiin siten, että jokainen alkava kuukausi laina-ajan alkamisesta laskettaisiin täydeksi kuukaudeksi. Rahanpesun ja muiden epätavallisten liiketoimien tunnistamista sekä niistä ilmoittamisesta koskevia uusia säännöksiä ehdotetaan lakiesitykseen.

Panttilainauslaitoksen hallussa olevan pantin myyntiä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi muun muassa siten, että myydessä asunnon hallintaan oikeuttavia osakkeita, panttilainauslaitoksen tulisi informoida osakkeiden omistajaa eri myyntitavoista. Lisäksi julkisen kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit tulisi myydä arvopaperimarkkinalain (495/89) 3 luvussa tarkoittamalla tavalla julkisessa kaupassa ja myyntiajankohtana olevaan pörssi- tai markkinahintaan. Säännöksen tarkoituksena on turvata, että kyseisten arvopapereiden myynti tapahtuu arvopaperimarkkinoilla vallitsevan käytännön ja lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Lisäksi lainansaajan aseman parantamiseksi panttilainauslaitoksella ei olisi oikeutta

peria pantin myynnistä syntyneitä mahdollista alijäämää.

2. Asian valmistelu

Valtiovarainministeriö asetti 17 päivänä maaliskuuta 1994 työryhmän (Panttilainaus työryhmä), jonka tehtävänä oli selvittää panttilainauslainsäädäntöön sisältyvät muutostarpeet ottaen huomioon lain soveltamisessa ilmenneet ongelmat sekä rahoitusmarkkinoiden kehitys. Työryhmä on kuullut niitä viranomaisia ja muita tahoja, joilla on merkitystä panttilainauslaitosten kannalta. Erityisesti oikeusministeriön edustajia on kuultu työryhmän työn aikana. Muistionsa (Panttilainaus työryhmän muistio 1994:23) työryhmä jätti 31 päivänä lokakuuta 1994.

Työryhmän muistiosta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, Suomen Pankilta, rahoitustarkastukselta, keskusrikospoliisilta, KHT-yhdistys r.y:ltä, kilpailuvirastolta, kuluttajavirastolta, kuluttaja-asiamieheltä, Keskuskauppakamarilta, Suomen Panttilainauslaitosten Yhdistys r.y:ltä, Suomen Pankkiyhdistys r.y:ltä, Suomen Yrittäjien Keskusliitto r.y:ltä sekä patentti- ja rekisterihallitukselta (yritys- ja yhteisölinja).

Lakiesitystä on kehitetty ja valmistelua jatkettu lähinnä annettujen lausuntojen ja muiden selvitysten perusteella virkamiestyönä valtiovarainministeriössä.

3. Taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Lakiesityksellä ei olisi välitöntä vaikutusta valtion talouteen. Esitys ei aiheuttaisi rahoitustarkastukselle lisäkustannuksia. Esitys lisäisi kuitenkin rahoitustarkastuksen tehtäviä ja työmäärää jonkin verran. Henkilökunnan määrää ei kuitenkaan tarvitsisi lisätä. Kaupparekisteriviranomaisen työmäärää esitys saattaa lisätä, koska yhtiöjärjestysten lainmuokaisuuden valvonta siirtyisi kaupparekisteriviranomaisille samalla kun yhtiöjärjestysten vahvistusmenettelystä luovutaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Pykälän 1 momentissa määritellään, mikä on panttilainauslaitos ja mitä panttilainaus toiminnalla tarkoitetaan. Panttilainaus toiminnalle on niin Suomessa kuin muualla maailmassa luonteenomaista lyhytaikaisten ja pienehköjen rahalainojen myöntäminen irtainta panttia vastaan vain luonnollisille henkilöille. Voimassa olevan lain mukainen yleisö-käsite on tässä mielessä aiheuttanut eräissä tapauksissa tulkinta-vaikkeitä. Epäselvyyden poistamiseksi yleisö-käsite esitetään korvattavaksi käsitteellä luonnollinen henkilö, mitä termiä käytetään muun muassa osakeyhtiölaissa ja kuluttajasuojalaissa.

Pykälän 2 momentin mukaan panttilainauslaitoksen antaman rahalainan vakuutena saa olla vain irtain pantti. Säännöstä siitä, millainen pantti voidaan ottaa rahalainan vakuudeksi täsmennetään säännöksellä, jonka mukaan kysymykseen voivat tulla vain käteispannit. Kiinteään omaisuuteen kohdistuvien kiinnityspannien lisäksi ei siis myöskään niin sanotut irtaimistollisten kiinnityspannien ottaminen lainan vakuudeksi ole näin mahdollista. Tällaisia irtaimistollisia kiinnityspannteja ovat muun muassa auto-kiinnityslain (810/72) mainitut esineet, alusrekisterilain (512/93) ja aluskiinnityslain (513/93) nojalla kiinnitetyt alukset sekä kiinnityksestä ilma-aluksiin annetun lain (211/28) nojalla kiinnitetyt ilma-alukset.

Irtaimena omaisuutena ja käteispanntina, joka voidaan ottaa panttilainauslaitoksen antaman rahalainan vakuudeksi, pidetään arvo-osuuksia. Arvopaperit ovat olleet eräs yleisesti käytetty lainojen vakuus myös panttilainauslaitoksissa. Kun fyysisistä arvopapereista ollaan vähitellen siirtymässä arvopaperittomaan järjestelmään eli arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperin panttaus ei enää tapahdu arvopaperin, esimerkiksi osakekirjan, siirrolla. Hallinnan siirto pantinhaltijalle tapahtuu arvo-osuusjärjestelmässä pantinhaltijan hakemuksesta arvo-osuustilille tehtävällä panttauskirjausmerkinnällä. Säännökset arvo-osuuksia pantattaessa tehtävistä kirjausmer-

kinnöistä ja muista panttaukseen liittyvistä toimenpiteistä sisältyvät arvo-osuustileistä annettuun lakiin (827/91).

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lainansaajan asemaa parantavaa säännöstä, jonka mukaan lainansaajat eivät joudu henkilökohtaiseen velkavastuuseen lainasta, ja pantti on ainoa lainan vakuus. Luottolaitostoiminnassa velvoiteoikeudellinen velkasuhde luo velkojalle saamisoikeuden ja velalliselle velvoitteen maksaa velkansa takaisin. Jos velkoja ei saa luoton turvaksi mahdollisesti annetusta vakuudesta koko saamistaan, vastaa velallinen yleensä henkilökohtaisesti ylijäävästä osuudesta.

Panttilainaus toiminnalle tunnusomainen ja vakiintunut periaate, jonka mukaan lainansaajat eivät joudu henkilökohtaiseen velkavastuuseen lainasta, on yleensä käytännössä tunnustettu, mutta siitä ei kuitenkaan ole säädetty laissa. Lainansaajaa ei siis saisi missään olosuhteissa asettaa velkavastuuseen, ei edes siinäkin tapauksessa, että pantti osoittautuisi myöhemmin täysin arvottomaksi.

Panttilainauslaitokselle annettu pantti on ainoa lainan vakuus, jonka tulisi vastata kaikista lainaan liittyvistä riskeistä. Jotta ero velvoiteoikeudellisen ja panttilainaus toiminnassa syntyvän vastuusuhteen välillä ilmenisi selvästi laista, edellä mainittu säännös ehdotetaan pykälän 2 momenttiin.

3 §. Pankkitarkastusviraston tehtävät siirtyivät rahoitustarkastukselle 1 päivänä loka kuuta 1993 voimaan tulleella rahoitustarkastuslailla ((503/93). Pykälään sisältyvä sana "pankkitar kastusvirasto" ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi sanaksi rahoitustarkastus.

2 luku. Perustaminen

4 §. Pykälässä säädetään panttilainauslaitoksen toimiluvasta ja toimilupahakemuksen sisällöstä sekä hakemukseen liittyvistä selvityksistä. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaisi eräin poikkeuksin luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n säännöstä. Koska tavoitteena ja toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on varmistua siitä, että panttilainauslaitoksen toimintaa harjoitetaan ammattimaisesti, luottavasti sekä terveiden ja vakavaraisten liikeperiaatteiden mukaisesti, toimilupahake-

muksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistussuhteistaan sekä laitoksen hallinnosta että hallintoa hoitavista henkilöistä eli lähinnä tulevan panttilainauslaitoksen hallituksen jäsenistä. Valtiovarainministeriöllä, jolle viimekädessä kuuluu vastuu toimiluvan myöntämisestä ja hakemuksessa esitettyjen tietojen arviointi, on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan toimilupahakemukselta on pyydettyä rahoitustarkastuksen ja panttilainauslaitoksen kotipaikan poliisin lausunto. Käytännössä valtiovarainministeriö on viran puolesta hoitanut kyseiset lausunto-pyynnöt.

5 §. Panttilainauslaitokselle on pykälän 1 momentissa olevan pääsäännön mukaan myönnettävä toimilupa, jos 4 §:n mukaisten selvitysten perusteella on voitu varmistua, että luottolaitos täyttää luotettavalle ja turvallisuudelle sekä tervehenkiselle toiminnalle asetetut vaatimukset. Toimilupaharkintaa ei siten voida suorittaa markkinatilanteen tai taloudellisen tarpeen perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan valtiovarainministeriö voi asettaa toimilupaan rajoituksia tai ehtoja.

5 a §. Pykälän 1 momentissa säädetään perusteista, joilla valtiovarainministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä peruuttaa antamansa toimiluvan. Säännös vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 §:n 1 momentissa olevia säännöksiä. Perusteena voi siis olla olennaisesti lain- tai asetuksen vastainen tai viranomaisten antamien määräysten vastainen toiminta. Toimilupa voidaan myös peruuttaa, jos toimiluvan myöntämiselle panttilainauslaissa säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa. Tässä suhteessa toimiluvan peruuttaminen tulisi kysymykseen, jos 5 §:n mukaiset toimiluvan myöntämiselle olevia edellytyksiä ei ole olemassa.

Toimiluvan saaneen panttilainauslaitoksen edellytetään ryhtyvän harjoittamaan toimintansa 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä. Jos näin ei ole tapahtunut, toimilupa voidaan peruuttaa. Toimilupa voidaan myös peruuttaa, jos panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi. Jos toimilupaa haettaessa on viranomaiselle annettu vääriä tietoja, on tämä myös peruste toimiluvan peruuttamiselle. Väärillä tiedoilla tarkoitetaan tässä sellaisia oleellisia tietoja, jotka olisivat voineet vaikuttaa toimiluvan myöntämiseen 5 §:n mu-

kaan.

Pykälän 2 momentin mukaan valtiovarainministeriö voi peruuttaessaan toimiluvan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen on tapahduttava käytännössä. Tavoitteena on lähinnä kuluttajien eli lainansaajien aseman turvaaminen. Pykälän 3 momentin mukaan panttilainauslaitoksen velvollisuutena on toimiluvan peruuttamisesta ilmoittaminen kaupparekisteriviranomaiselle.

5 b §. Pykälän 1 momentin mukaan valtiovarainministeriö voisi panttilainauslaitoksen oma-aloitteisesta hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on itse päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Ennen peruuttamispäätöstä hakemuksesta on kuitenkin pyydettyä rahoitustarkastuksen lausunto. Pykälän 2 momentin mukaan valtiovarainministeriö voi antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua käytännössä. Myös tässäkin tapauksessa on kyse lainansaajien aseman turvaamisesta. Pykälän 3 momentin mukaan panttilainauslaitoksen on ilmoitettava kaupparekisteriviranomaiselle toimiluvan peruuttamisesta.

7 §. Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että varatoimitusjohtajan oikeudesta kuulua toisen liikeyrityksen hallintoon ei tarvitse enää yhtiöjärjestyksessä määrätä, jos varatoimitusjohtajaa ei ole panttilainauslaitokselle valittu. Lain 12 §:n 2 momentin mukaisen muutosehdotuksen mukaan varatoimitusjohtajan valitseminen panttilainauslaitokselle ei olisi enää pakollinen.

8 §. Pykälä, jossa säädetään panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestyksen ja sen muutosten vahvistamismenettelystä, ehdotetaan kumottavaksi. Hallinnon yleisten kehittämisperiaatteiden perusteella on jo aikaisemmin luovuttu muun muassa luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisesti luotto- ja rahoituslaitosten yhtiöjärjestyksien ja sääntöjen vahvistamismenettelystä. Panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestys ja sen muutokset on toimitettava rahoitustarkastukselle 11 §:n 1 momentin 1 kohtaan otettavan uuden säännöksen perusteella. Yhtiöjärjestyksen lainmukaisuuden valvonta, kuten muidenkin yritysten yhtiöjärjestyksien osalta, siirtyisi näin ollen kaupparekisteriviranomaisille.

9 §. Pykälä, jossa säädetään panttilainauslaitoksen ohjesäännössä määrättävistä asioista sekä ohjesäännön vahvistamisesta, ehdote-

taan kumottavaksi. Säännöksen poistamisella pyritään vähentämään tarpeetonta sääntelyä ja samalla lisäämään panttilainauslaitosten välistä kilpailua. Osa ohjesäännössä määrätävistä asioista ehdotetaan säädettäväksi suoraan laissa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ohjesäännössä on määrättävä lainan enimmäisajasta. Lain 19 §:n 1 momentin muutosehdotuksen nojalla laina-ajan on oltava enintään yksi vuosi. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan ohjesäännössä on määrättävä perusteet lainasta perittävän koron ja muiden luottokustannusten sekä pantin myyntikulujen määräämiseksi. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen säännös 14 a §:ään, jonka mukaan panttilainauslaitoksella on oikeus lainasta perittävän koron lisäksi periä panttauksesta ja lainannosta aiheutuvia kustannuksia vastaava korvaus. Tämän lisäksi kuluttajansuojalain ((38/78) 7 luvussa olevia kulutusluottoja koskevia säännöksiä sovelletaan panttilainauslaitoksen lainanantoon muun muassa siten, että panttilainauslaitoksen ja lainansaajan välinen lainasopimus on oltava kirjallinen. Sopimuksesta tulee kuluttajansuojalain 7 luvun 11 §:n mukaan ilmetä muun muassa luoton määrä ja luoton myöntämiseen liittyvät maksut, korot ja muut luottokustannukset. Myös rahoitustarkastus valvoo lain 34 §:n 1 momentin mukaisesti kaikkia panttilainauslaitoksen ja sen asiakkaan välisissä sopimuksissa käytettäviä yleisiä ehtoja.

Pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohdan mukaan ohjesäännössä on määrättävä panttien säilyttämisestä ja niiden vakuuttamisesta. Rahoitustarkastuksen valvonta tulisi 11 §:ään otettavan uuden 3 kohdan mukaan koskemaan kyseisiä asioita. Tämän lisäksi lain 29 §:ssä säädetään panttilainauslaitoksen velvollisuudesta ottaa panteille turvalliset vakuutukset. Edellä olevilla perusteilla myös pykälän 2 momentti, joka koskee ohjesäännön vahvistamista, ehdotetaan kumottavaksi.

10 §. Viitaten edellä esitettyihin 3 §:n perusteluihin, 10 §:ään sisältyvä sana panttitarkastusvirasto muutetaan sanaksi rahoitustarkastus.

11 §. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että kaupparekisteriviranomaiselle toimitettu yhtiöjärjestys ja siihen tehdyt muutokset on toimitettava myös rahoitustarkastukselle. Pykälän 1 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että varatoimitusjohtajan nimi sekä

kansalaisuus ja kotipaikka on ilmoitettava rahoitustarkastukselle, jos varatoimitusjohtaja on panttilainauslaitokselle valittu.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta, jonka mukaan rahoitustarkastukselle on toimitettava selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä miten ne vakuutetaan.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Osakepääomaa koskeva määräys tulee sisältyä yhtiöjärjestykseen. Omistajakontrollia koskevan uuden 11 a §:n nojalla rahoitustarkastus saa tiedon panttilainauslaitoksen omistuksessa tapahtuvista muutoksista. Juoksuajaltaan yli vuoden pituisten vaihtovelkakirjalainojen ja optiolainojen tarjousesitteet on arvopaperimarkkinalain (495/89) mukaan toimitettava rahoitustarkastukselle.

11 a §. Pykälässä säädetään panttilainauslaitoksen perustamisen jälkeisestä omistajakontrollista. Toiminnan luonteesta erilaisuudesta johtuen panttilainauslaitosten osalta säännös ei ole yhtä laaja kuin luotto- ja rahoituslaitosten osalta. Omistajakontrollia koskeva periaate perustuu EY:n niin sanottuun toiseen pankkidirektiiviin. Vaikka direktiiviä ei sinänsä sovelleta panttilainauslaitoksiin ja niiden toimintaan, tiedot panttilainauslaitoksen omistuksesta, ja erityisesti tiedot määräävässä asemassa olevista omistajista ja niiden osuuksista, ovat välttämättömiä laitoksen julkisen luotettavuuden ja valvonnan kannalta.

Pykälän 1 momentin mukaan panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava rahoitustarkastukselle ne panttilainauslaitoksen omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia laitoksen osakepääomasta tai joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta taikka muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Jotta rahoitustarkastuksella olisi jatkuvasti oikeat tiedot, panttilainauslaitoksen velvollisuutena on välittömästi ilmoittaa myös kaikki sen tietoon tulleet osuuksien omistuksissa tapahtuneet muutokset.

Pykälän 2 momentin mukaan voi rahoitustarkastus kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen, jos rahoitustarkastus havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaista toimintaa.

Pykälän 3 momentti sisältää valtuutussäännöksen, jonka nojalla rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta rahoitustarkastukselle.

3 luku. Hallinto ja tilintarkastus

12 §. Voimassa olevan säännöksen mukaan panttilainauslaitoksella on oltava toimitusjohtajan lisäksi varatoimitusjohtaja. Panttilainausoimintaa harjoittavat osakeyhtiöt ovat yleensä suhteellisen pieniä yrityksiä, joissa hallintoa on pyritty lähinnä kustannussyistä pitämään mahdollisimman pienenä. Käytännössä on voitu myös todeta, että ylisuuri hallintorakenne tällaisissa yrityksissä pikemminkin on haitannut toiminnan tehokkuuden ja joustavuuden kehittämistä tai ainakaan ei ole niitä lisännyt. Koska taustalainsäädäntönä oleva osakeyhtiölaki ei edellytä varatoimitusjohtajan pakollista valintaa, ehdotetaan pykälän 2 momentti muutettavaksi siten, että varatoimitusjohtajan valinnasta saisi panttilainauslaitos itse päättää ja, jos varatoimitusjohtaja valitaan laitokselle, hänen sovelletaan mitä tässä laissa on säädetty toimitusjohtajasta. Lain 33 §:n salassapitovelvollisuutta ja 35 §:n vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset tulisi näin ollen sovellettaviksi myös varatoimitusjohtajaan.

13 §. Pykälän säännökset panttilainauslaitoksen tilintarkastuksesta ja tilintarkastajista ehdotetaan korvattavaksi viittauksella uuteen tilintarkastuslakiin (936/94), osakeyhtiölakiin (734/78) sekä tämän lain säännöksiin, joita sovelletaan tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin..

13 a §. Pykälä vastaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 44 §:n säännöstä tilintarkastajasta, jonka rahoitustarkastus määrää. Tilintarkastajat ovat osa panttilainauslaitoksen vakaan toiminnan valvontamekanismia. Tämän vuoksi on perusteltua, että rahoitustarkastuksella on oikeus, ja toisaalta velvollisuus, määrätä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, ellei lain 13 §:n säännöksiä ole noudatettu, ja jos tilintarkastaja on osakeyhtiölain 10 luvun 5 §:n mukaan esteellinen eikä esteettömien tilintarkastajien lukumäärä ole tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan riittävä tai, jos yhtiöjärjestyksen mukaista lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määräystä on rikottu. Pykälän 1 momentin 4 kohdalla on tarkoitus

korostaa erityisesti riippumattoman tilintarkastuksen merkitystä.

Rahoitustarkastuksen tilintarkastajan määrämisoikeudella ei ole tarkoitus syrjäyttää panttilainauslaitoksen asianomaisten elinten oikeutta valita tilintarkastajaa. Tämän vuoksi rahoitustarkastuksen antama määräys on pykälän 2 momentin mukaan voimassa vain niin kauan, kunnes tilanne on korjattu panttilainauslaitoksen omin toimenpitein.

Pykälän 3 momentin mukaan tilintarkastajan määrääminen kuuluu lääninhallituksen sijasta rahoitustarkastukselle. Lisäksi pykälän 4 momentin mukaan rahoitustarkastuksella on oikeus kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastaja toimestaan.

4 luku. Liiketoiminta

14 §. Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että sellaisten kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkuuksien omistus, joka ei liity panttilainausoimintaan tai joka muulla tavalla ei ole panttilainauslaitoksen toiminnalle välttämätöntä, tulisi luvanvaraiseksi. Säännöstä muuttamalla pyritään vähentämään kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen omistukseen liittyviä riskejä. Panttilainauslaitoksille ei ole asetettu samoja vakavaraisuuteen ja riskien hallintajärjestelmään kohdistuvia vaatimuksia kuin luotto- ja rahoituslaitoksille. Poikkeusluvan myöntäisi rahoitustarkastus erityisestä syystä. Eriytyisenä syynä saattaisi olla esimerkiksi sellainen tilanne, jossa panttilainauslaitos tarvitsee, käytettyään kaikki muut vakuusjärjestelyt, ottamiensa lainojen vakuudeksi edellä tarkoitettuja kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkuuksia. Lupa olisi poikkeuslupa, joka tällaisissa tilanteissa edellyttäisi, että kaikki muut vakuusjärjestelyt on ensin käytetty. Panttilainauslaitos saa kuitenkin ilman lupaa omistaa panttilainausoimintaa varten tarvittavia kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia.

14 a §. Pykälä antaa lailliset puitteet panttilainauslaitokselle periä myöntämästään lainasta korkoa sekä lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia vastaavan korvauksen. Pykälän mukaan panttilainauslaitoksella on oikeus koron lisäksi periä vain lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia suoranaisia kustannuksia vastaavan korvauksen. Pykälän tarkoituksena on estää sellaisten kustannusten siirtämistä lainansaajan kannettavaksi, jotka eivät suoranaisesti liity

lainanantoon tai panttaukseen. Korke sekä lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia muita lainakustannuksia vastaavan korvauksen määrä on lisäksi 17 §:n 1 momentin mukaan merkittävä panttikuittiin. Lainansaajan aseman parantamiseksi ehdotetaan lisäksi säännöstä, jonka mukaan panttikuittiin merkittyä korkoa sekä lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia vastaavaa korvauksen määrää ei saa laina-aikana muuttaa lainansaajan vahingoksi. Käytännössä laina-ajat ovat lyhyet, muutamia kuukausia, jolloin laina-ajalta perittävän koron ja kustannuksia vastaavan korvauksen lopullinen määrä on laskettavissa jo etukäteen, ja mahdolliset korotukset on huomioitava jo lainaa myönnettäessä.

15 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että panttilainauslaitoksen on todettava asiakkaansa henkilöllisyys. Tunnistamisella pyritään estämään panttilainauslaitosten mahdollinen käyttäminen rahanpesutarkoituksiin. Tunnistamistiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla mahdollisia myöhempiä tutkimuksia varten ainakin viisi vuotta. Säilytysaika määräytyy asiakassuhteen päättymisestä. Säännöksessä on huomioitu EY:n rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä annetun direktiivin (91/308/ETY) sisältämät asiakkaan tunnistamiseen liittyvät periaatteet.

16 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että sen jälkeen kun panttikuitti on siirretty muulle henkilölle, panttikuittiin siirtäjän on ilmoitettava siirrosta asianomaiselle panttilainauslaitokselle. Siirtäjän on ilmoitettava siirrosta käymällä henkilökohtaisesti panttilainauslaitoksessa. Tällä toimenpiteellä pyritään varmistamaan se, että henkilö, joka ilmoittaa siirron tapahtuneeksi, on myös oikeutettu sen tekemään. Voimassa olevan säännöksen mukaan ilmoitusvelvollisuus kuuluu siirron saajalle. Säännöksen soveltaminen käytännössä on aiheuttanut eräitä ongelmia, joita lainmuutoksella pyritään poistamaan. Ilmoitus on lisäksi tehtävä ilman aiheutonta viivästystä, kuitenkin viimeistään ennen kuin pantti on myyty.

17 §. Pykälän 1 momentin muutos sisältää korkoa ja lainakustannuksia koskevin osin teknillisen tarkistuksen.

18 §. Pykälä sisältää teknillisen tarkistuksen. Pykälässä oleva sana luottokustannuksia ehdotetaan korvattavaksi sanalla lainakustannuksia, jota sanaa on johdonmukaisesti käytetty tässä laissa.

19 §. Pykälän 1 momentissa säädetään laina-ajan enimmäispituudesta, jonka oltava enintään yksi vuosi. Panttilainauslaitosten myöntämät lainat ovat perinteisesti olleet pienehköjä lyhytaikaisia lainoja, joiden keskimääräinen laina-aika on ollut noin neljä kuukautta, mikä on voimassa olevan säännöksen mukainen vähimmäisaika. Voimassa olevaan lakiin ei sisälly nimenomaista säännöstä laina-ajan enimmäisajasta. Lainan enimmäisajasta on määrätty ohjesäännöissä. Ohjesääntöjen pitämistä koskeva 9 § on ehdotettu kumottavaksi. Muun muassa tästä syystä laina-ajan enimmäisajasta tulisi säätää laissa. Panttilainauslaitosten toiminnan erikoisluonteen takia pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että laina-ajan on oltava enintään yksi vuosi, jolloin samalla ehdotetaan neljän kuukauden vähimmäisaikaa koskeva säännös poistettavaksi. Toisaalta muutoksella pyritään edistämään kilpailua panttilainauslaitosten välillä, muun muassa laina-ajan pituuden osalta.

Pykälän 2 momentti koskee panttilainauslaitoksen myöntämän lainan takaisinmaksua ennen eräpäivää sekä lainasta perittävän koron että muiden lainakustannusten laskentaperusteita. Kuluttajansuojalain 7 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan ennen eräpäivää takaisinmaksettavien lainojen korko ja muut lainakustannukset tulisi laskea siten, että lainanantajan saatavasta on vähennettävä käyttämättä jääneen laina-ajan kustannukset. Tämä niin sanottu päiväkoroperusteinen laskentatapa, jota ei toistaiseksi ole sovellettu panttilainauslaitosten toiminnassa, ei kuitenkaan vastaa panttilainauslaitosten lähesäadan vuoden aikana käytettyä perinteistä ja hyväksi koettua laskentatapaa, jonka mukaan korko ja muut lainakustannukset lasketaan laina-ajan alkamispäivästä lukien kultakin täydeltä kuukaudesta.

Kuluttajansuojalain mukainen laskentaperuste, mikäli siihen siirryttäisiin, aiheuttaisi panttilainauslaitosten tekemien kannattavuuslaskelmien mukaan varsinkin pienten lainojen osalta korotuksia korko- ja muihin lainakustannuksiin. Panttilainauslaitosten mukaan uusi laskentaperuste aiheuttaisi lisäksi kohtuuttoman suuria kustannuksia ja vaativia muutoksia, esimerkiksi laitosten atk-ohjelmiin. Panttilainauslaitosten toiminnan erikoisluonne huomioonottaen ja edellä olevilla perusteilla, ehdotetaan kyseistä 2 momenttia muutettavaksi siten, että ennen eräpäivää maksettavien lainojen korko ja muut laina-

kustannukset voidaan kuluttajasuojalain 7 luvun 12 §:n 2 momentin estämättä laskea siten, että jokainen alkava kuukausi lainaajan alkamispäivästä lukien lasketaan täydeksi kuukaudeksi. Vastaavaa laskentatapaa koskeva säännös on Ruotsin uudessa panttilainauslaitoksia koskevassa laissa.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että säännöksestä selvästi ilmenee, että lainan uudistamiseksi vaaditaan panttilainauslaitoksen ja asiakkaan välillä tehty sopimus. Lainan uudistamista koskeva sopimus on aina tehtävä kirjallisesti kuluttajasuojalain mukaan. Laina voidaan uudistaa joko uudella panttikuitilla tai muulla kirjallisella sopimuksella.

21 §. Asunnon hallintaan oikeuttavien osakkeiden realisointi on osakkeiden omistajan kannalta merkittävä asia. Varsinkin yksinomaan tai pääasiallisesti lainansaajan asuntonaan käyttämän huoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden realisointiin voi kytkeytyä monenlaisia sosiaalisia kysymyksiä. Lisäksi tavoitteena tulisi olla, että asunnon hallintaan oikeuttavista osakkeista saataisiin mahdollisimman korkea hinta. Omistajan etujen kannalta on näin ollen tarpeen, että huutokauppanemettelyn lisäksi osakkeet voidaan myydä myös kiinteistönvälittäjän välityksellä. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan lainansaajalle lähetettävän ilmoituksen on sisällettävä tieto tästä mahdollisuudesta.

22 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että panttia ei saisi myydä aikaisemmin kuin kahden kuukauden kuluessa lainan asunto-osakkeiden myyntiä koskevan, edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, ilmoituksen tekemisestä. Jotta lainansaajalla tai panttikuitin haltijalla olisi riittävästi aikaa pantin mahdolliselle lunastamiselle, pantin myyntiä koskeva vähimmäisaika ehdotetaan muutettavaksi yhdestä kuukaudesta kahteen kuukauteen. Pantti saadaan myydä aikaisemmin vain, jos ne ovat antaneet suostumuksensa tähän.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että lainaajalta perittävän koron lisäksi viivästyskorkoa ei saa periä enemmältä kuin neljältä kuukaudelta eräpäivästä lukien. Voimassa olevassa säännöksessä mainittu korkokäsite on epäselvä.

Pykälän 4 momentin tarkoituksena on poistaa käytännön toiminnassa panttilainauslaitoksen kannalta esiintyvä ongelma. Uuden

säännöksen mukaan myytäessä 21 §:n 2 momentissa mainitut osakkeet kiinteistönvälittäjän välityksellä, on ne myytävä viimeistään neljän kuukauden kuluessa 21 §:n 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen tekemisestä, mikäli panttilainauslaitos ei anna suostumustaan pidempään myyntiaikaan. Mikäli edellä tarkoitettua suostumusta ei anneta, pantti on myytävä huutokaupalla. Säännöksen tarkoituksena on turvata panttilainauslaitoksen asemaa, jotta ei myyntiaika kohtuuttomasti pitenisi näissä tapauksissa. Käytännössä pantin omistaja on voimassa olevan lain turvin voinut kieltäytyä hyväksymästä kohtuullisen hyvänkin tarjouksen ja tällä tavalla kohtuuttomasti estänyt pantin myynnin.

22 a §. Pykälässä säädetään käytännön mukaisesta vanhasta menettelystä, jonka mukaan panttilainauslaitoksella on oikeus ostaa pantti itselleen julkisessa huutokaupassa. Säännös ei kuitenkaan vapauta panttilainauslaitosta yleisestä pantinhaltijan huolenpitovelvollisuudesta. Panttilainauslaitos saisi myydä edelleen näin hankkimansa tavarat parhaaksi katsomallaan tavalla.

24 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi niin, että arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettut arvopaperit on 22 §:n 1 momentin estämättä myytävä arvopaperimarkkinalain 3 luvun mukaisessa julkisessa kaupassa myyntiajankohtana olevaan pörssi- tai markkinahintaan. Säännöksen tarkoituksena on turvata, että kyseinen arvopapereiden myynti tapahtuu arvopaperimarkkinoilla yleisesti vallitsevan järjestelmän ja lainsäädännön vaatimissa puitteissa. Panttilainauslaitos ei tässä suhteessa edellytä poikkeusjärjestelyjä.

25 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että panttilainauslaitoksen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava lainansaajalle tai siirronsaajalle pantin myynnistä syntyneestä ylijäämästä mikäli ylijäämä on 300 markkaa tai enemmän. Kohtuus edellyttää, ettei pienemmistä summista tarvitse ilmoittaa. Kyseisen markkamäärän suuruus on määritelty käytännössä esiintyvien tapausten pohjalta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei panttilainauslaitoksella ole velvollisuutta maksaa ylijäämälle korkoa.

Pykälän 3 momentin mukaan panttilainauslaitos ei toisaalta saisi periä myynnistä syntyneitä alijäämiä.

Kuten edellä 1 §:n 2 momentista käy ilmi, panttilainauslaitoksen myöntämän lainan

vakuutena on vain pantiksi annettu irtain esine. Muuta henkilökohtaista vastuuta lainan suorittamisesta ei lainansaajalle tule asettaa. Kuhunkin lainaan ja sen vakuudeksi annetun pantin realisointiin mahdollisesti liittyvät riskit on huolella arvioitava panttilainauslaitoksen toiminnassa. Panttilainauslaitoksen on itse kannettava toimintaan liittyvät riskit, jolloin pantin myynnistä aiheutuvaa mahdollista alijäämää ei saisi siirtää lainansaajan tai pantinantajan kannettavaksi. Alijäämällä tarkoitetaan tässä yhteydessä panttilainan sekä lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvien kustannusten sekä itse pantin myynnistä syntynyttä erotusta. Alijäämän perimiskielto koskee vain itse pantin myynnistä syntyneen alijäämän perintää. Jos panttiin liittyviä velvoitteita, kuten esimerkiksi puhelinosuustodistuksiin mahdollisesti maksamattomia puhelinlaskuja, on pantin haltijalla, suoritettuaan omalta osaltaan nämä velvoitteet, alijäämän perimiskiellosta huolimatta, oikeus periä nämä saatavat pantinantajalta tai siltä, jolle oikeus panttiin on siirtynyt.

26 §. Pykälän 1 momenttia koskeva muutosehdotus perustuu käytännössä esiintyviin ongelmiin, jotka liittyvät panttikuitin katoamista koskevaan ilmoitusmenettelyyn. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että panttikuitin katoamista koskevan ilmoituksen on tapahduttava todistettavasti.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kadonneeksi ilmoitetuista panttikuiteista pidettävästä erityisestä luettelosta on henkilöllä oikeus saada tietoja vain siltä osin, kun kysymys on hänelle annettuun lainaan liittyvistä tiedoista. Sama oikeus on sillä, jolle panttikuitti on 16 §:n 3 momentin mukaisesti siirretty. Säännöksen tarkoituksena on estää käytännössä esiintyvät väärinkäytökset.

27 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että myös siirronsaajalla on yhtäläinen oikeus lunastaa pantti pykälässä lähemmin mainituin edellytyksin. Tällöin siirrosta on tehty merkintä panttilainauslaitoksen pitämään rekisteriin. Lunastuksen tulee olla mahdollinen myös ennen eräpäivää. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että lainan ei tarvitse olla eräännytynyt lunastuksen tapahtuessa, vaan riittää myös se, että yksi kuukausi on kulunut 26 b §:n 2 momentissa tarkoitettusta luetteloon merkitsemisestä.

28 a §. Pykälä koskee rahanpesua ja muita

epäilyttäviä liiketoimia. Pykälän sääntely perustuu EY:n rahanpesudirektiivin periaatteisiin. Pykälän rakenne perustuu pitkälti luottolaitostoinnasta annetun lain 96 §:ään panttilainauslaitoksen toiminnan erikoisluonne huomioonottaen.

Pykälän 1 momentissa säädetään panttilainauslaitoksille huolellisuusvelvoite, jonka mukaan sen on tutkittava sellaiset toimet, joita sillä on normaalin kokemuksen mukaan syytä pitää tavallisuudesta poikkeavina. Koska panttilainauslaitoksella ei ole mahdollisuutta eikä syytäkään tutkia systemaattisesti kaikkia sen palveluja käyttävien toimia, sellaiset toimenpiteet, joiden taloudellinen tai oikeudellinen perusta on ilmeinen, eivät kuulu tämän huolellisuusvelvoitteen piiriin.

Koska panttilainauslaitoksen mahdollisuus arvioida sen palveluja käyttävien toimenpiteiden taloudellista tarkoitusta ja lainmukaisuutta on rajoitettua, panttilainauslaitoksen huolellisuusvelvoite on täytetty, kun se on käytettävissään olevin keinoin pyrkinyt varmistamaan toiminnan taustasta.

Epäilyttävien toimien esiintyessä joutuu panttilainauslaitos arvioimaan asiakkaalle mahdollisesti aiheutuvan vahingon mahdollisuutta. Panttilainauslaitoksen epäily voidaan katsoa aiheelliseksi, jos se katsoo, että toimenpiteessä on panttilainauslaitoksen yleisten kokemusten perusteella selkeästi tavanomaisesta poikkeavaa.

Panttilainauslaitoksen toimintavaihtoehdot epäilytapauksissa riippuvat sen epäilyn vahvuudesta. Jos panttilainauslaitoksella on huolellisuusvelvoitteen täytettyään ja muutoin syytä epäillä liiketoimeen sisältyvän pantin laillista alkuperää, on sen keskeytettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten, tai kieltäydyttävä siitä, sekä mikäli kyseessä on taloudellisilta arvoiltaan merkittävästä pantista, 28 §:n säännöksistä poiketen aina viipymättä ilmoitettava asiasta rahoitustarkastukselle.

Pykälän 2 momentin mukaan rahoitustarkastukselle on annettava sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi. Koska kysymyksessä saattaa olla rahanpesu, ei ilmoituksen tekoa saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu. Koska kysymyksessä on arkaluontoinen aineisto, on tietosuojan kannalta keskeistä että käyttöoikeudesta säädetään laissa. Rahoitustarkastus voi säännöksen mukaan rekisteröidä, käyttää ja luovuttaa sille ilmoitettuja tietoja vain rahanpesu vastaiseen toimintaan. Merkittäviä pantteja ovat esimer-

kiksi asunto-osakkeet sekä muut arvopaperit.

Pykälän 3 momentissa säädetään rahoitustarkastukselle oikeus antaa panttilainauslaitoksille tarkemmat määräykset pykälässä säädettyjen seikkojen yksityiskohtien toteuttamisesta ja sisällöstä.

Pykälän 4 momentin mukaan on rahoitustarkastuksen sille ilmoitettujen tai muista lähteistä saamiensa tietojen perusteella harkittava, onko aihetta epäillä kysymyksessä olevan rahapesuyritys. Rahoitustarkastukselta voidaan edellyttää toisin kuin panttilainauslaitoksilta rikollisen toiminnan tunnusmerkkien tuntemusta. Jos rahoitustarkastus perustellusti katsoo, että kyseessä on rikoksesta peräisin olevien varojen peittämistä tai hävittämistä eli rahanpesu, sen on ilmoitettava asiasta edelleen esitutkintaviranomaisille.

28 b §. Pykälässä säädetään vahingonkorvausvelvollisuudesta edellä 28 a §:ssä säädettyissä tapauksissa. Jos panttilainauslaitos tekee edellä 28 a §:ssä säädetyn ilmoituksen rahoitustarkastukselle, se välttyy rikoslaisissa säädettyiltä ilmoittamatta jättämisen seuraamuksilta. Rikoslain (769/90) 32 luvun 1 §:n 2 momentti kriminalisoi rahanpesua itsenäisenä tekona, kätkemisrikoksena. Rahanpesusta ilmoittamatta jättämisestä on säädetty rangaistus. Tästä seuraa, että kun panttilainauslaitos noudattaa lain vaatimuksia, sitä ei voida asettaa vastuuseen siitä, että ilmianto osoittautuisi tarkemmissa tutkimuksissa aiheettomaksi.

Henkilörekisterilain (471/87) mukaan rekisterinpitäjä on velvollinen korvaamaan sen taloudellisen vahingon, joka rekisteröidylle on aiheutunut virheellisen tiedon käytöstä tai luovutuksesta, taikka siitä, että tiedonkäyttö on ollut lainvastaista. Tämän vuoksi momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan vapautetaan vilpittömässä mielessä toiminut rahoitustarkastus tai panttilainauslaitos ja niiden henkilöstö 28 a §:n mukaisista toimista aiheutuvasta vahingonkorvausvastuusta. Säännös on tarpeen jotta taloudellinen korvausvastuu ei vaikeuttaisi ilmoitusvelvollisia tekemästä aiheellisiin ja perusteltuihin epäilyihin pohjautuvia toimia, joihin laki heidät velvoittaa.

5 luku. Erinäiset säännökset

30 §. Koska lain 1 §:n 1 momentin mukaan panttilainauslaitokset ovat osakeyhtiöitä, ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että momentti korvataan sään-

nöksellä, jonka mukaan panttilainauslaitokseen sovelletaan osakeyhtiöistä annettua lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä. Näin ollen voimassa olevan 1 momentin säännös ehdotetaan poistettavaksi, koska panttilainauslaitosten ei ole syytä poiketa osakeyhtiölakiin sisältyvästä määräyksestä, joka koskee rahalainan antamista muun muassa osakkeenomistajalle tai yhtiön palveluksessa oleville henkilöille. Panttilainauslaitokset eivät ole sellaisia luotto- ja rahoituslaitoksia, joihin voimassa olevan säännöksen mukainen poikkeus voitaisiin soveltaa.

31 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan panttilainauslaitoksilla olisi yksinoikeus käyttää toimimissään tai muutoin toimintaansa osoittamaan pantti-nimitystä. Pantti-sana tulisi kuitenkin voida kiellon estämättä käyttää muissa yhteyksissä, joita ei voi kytkeä panttilainauslaitoksen toimintaan, edellyttäen, ettei nimityksen käyttäminen ole harhaanjohtava tai harhaanjohtavasti viittaa julkisen valvonnan alaiseen panttilainauslaitokseen toimintaan.

32 §. Pykälän muutos on teknillinen. Pykälään lisättäisiin viittaus 25 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan myös pantin myynnistä syntyneestä ylijäämästä on ilmoitettava lainansaajalla tai sille, jolle panttikuitti on siirretty.

33 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentti koskisi varatoimitusjohtajaa vain siinä tapauksessa, että sellainen on panttilainauslaitokselle valittu. Varatoimitusjohtajan valinta ei olisi pakollinen edellä mainitun 12 §:n 2 momentin muutosehdotuksen mukaan.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 momentissa tarkoitettujen tietojen anto-oikeus muutettaisiin tietojenantovelvollisuudeksi. Säännöksellä pyritään tehostamaan rikosten ja muun yhteiskunnan etujen vastaisen toiminnan tutkintaa. Viranomaisille on annettava pyydetyt tiedot silloin kun pyyntö perustuu lakiin. Pyynnössä on kohtuullisella tarkkuudella yksilöitävä pyydetävät tiedot sekä rikos tai muu peruste. Lailliset puitteet voidaan näin helpommin todeta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan panttilainauslaitoksella olisi oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja luottolaitostoiminnasta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettulle samaan konserniin kuuluvalle luottolaitokselle, esimer-

kiksi panttilainauslaitoksen omistajana toimivalle luottolaitokselle, jos tiedon antaminen on vastaanottavan yhteisön riskien hallinnan kannalta tarpeen.

34 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että panttilainauslaitoksen on lainansaajan aseman parantamiseksi toimitettava rahoitustarkastukselle kaikki panttilainauslaitoksen ja sen asiakkaan välisissä sopimuksissa käytettävät yleiset ehdot. Muutos on tarpeen, jotta kaikki yleiset ehdot saataisiin rahoitustarkastuksen tarkistettavaksi.

Pykälän 2 ja 3 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että sana pankkitarkastusvirasto korvataan sanalla rahoitustarkastus edellä olevin perustein.

35 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentti koskisi varatoimitusjohtajaa vain siinä tapauksessa, että sellainen on panttilainauslaitokselle valittu. Lisäksi ohjesääntöä koskeva maininta ehdotetaan poistettavaksi, koska ohjesääntöä koskeva 9 § ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan edellä lueteltujen henkilöiden lisäksi myös panttilainauslaitoksen osakkeenomistaja olisi velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän myötävaikuttamalla tämän lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta on aiheuttanut panttilainauslaitokselle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle.

38 §. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että edellä olevissa muutosehdotuksissa olevien kieltojen rikkominen ja velvollisuuksien laiminlyöminen tulisi rangaistussäännösten piiriin. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutet-

tavaksi niin, että momentti koskisi varatoimitusjohtajaa vain siinä tapauksessa, että varatoimitusjohtaja on panttilainauslaitokselle valittu.

40 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että maininta ohjesäännöstä poistetaan sekä sana pankkitarkastusvirasto korvataan sanalla rahoitustarkastus edellä mainituin perustein. Samalla ehdotetaan 2 momenttia tarkistettavaksi siten, että lääninhallituksen sijasta rahoitustarkastus tuomitsee uhkasakon maksettavaksi, koska rahoitustarkastuksella on kyseiset valtuudet jo ennestään, muun muassa luottolaitosten osalta.

2. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Panttilainauslaitoksen on muutettava yhtiöjärjestyksensä tämän lain mukaiseksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta lukien.

Panttilainauslaitosten on vuoden kuluessa lain voimaantulosta tehtävä 11 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus rahoitustarkastukselle.

Panttilainauslaitoksen on kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä 14 §:n 3 momentissa tarkoitettu kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuk-sien omistus sellaiseksi kuin sanotussa momentissa on säädetty, sekä haettava omistukseen sanotussa momentissa tarkoitettu rahoitustarkastuksen lupa.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn panttaussopimukseen sovelletaan edelleen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 18 päivänä joulukuuta 1992 panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/92) 8 ja 9 §, 11 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti ja 24 §:n 2 momentti, *muutetaan* 1 ja 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 7 §:n 1 momentin 2 kohta, 10 §, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §:n 3 momentti, 15 §, 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 ja 19 §, 21 §:n 2 momentti, 22 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 §, 26 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 momentti, 32 §, 33 §:n 1 ja 2 momentti, 34 §:n 1—3 momentti, 35 §:n 1 momentti, 38 § ja 40 §, sekä

lisätään lakiin uusi 5 a ja 5 b §, 11 a §, 13 a §, 14 a §, 28 a ja 28 b § sekä lain 1 §:ään uusi 2 momentti, 4 §:ään uusi 3 momentti, 19 §:ään uusi 1 momentti, jolloin muutettu 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 22 §:ään uusi 4 momentti, 30 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 31 §:ään uusi 2 momentti, 33 §:ään uusi 3 momentti sekä 34 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Panttilainauslaitos on panttilainaus-toimintaa varten perustettu osakeyhtiö, joka on saanut siihen toimiluvan. Panttilainaus-toiminnalla tarkoitetaan tässä laissa liiketoimintana harjoitettavaa rahalainojen antamista luonnollisille henkilöille irtainta panttia vastaan muilla varoilla kuin talletuksilla tai muilla takaisinmaksettavilla varoilla yleisöltä.

Lainanottaja ei ole henkilökohtaisesti vastuussa lainasta. Pantti, joka voi olla vain käteispankki, on ainoa lainan vakuus.

3 §

Panttilainauslaitoksen toimintaa valvoo rahoitustarkastus.

2 luku

Perustaminen

4 §

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Valtiovarainministeriöllä on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä.

Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettävä rahoitustarkastuksen ja

asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

5 §

Panttilainauslaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos panttilainauslaitoksen omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen ja muun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että panttilainauslaitosta tullaan johtamaan ammattitaitoisesti, luotettavasti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti ja että panttilainauslaitos muutoin tulee noudattamaan tämän lain säännöksiä.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia rajoituksia tai ehtoja.

5 a §

Valtiovarainministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos valtiovarainministeriö peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimilu-

van, voi valtiovarainministeriö samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Panttilainauslaitoksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

5 b §

Valtiovarainministeriö voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Toimiluvan peruuttamista koskevasta hakemuksesta on pyydettyä rahoitustarkastuksen lausunto.

Jos valtiovarainministeriö peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, voi valtiovarainministeriö samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Panttilainauslaitoksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

7 §

Panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestyksessä on sen lisäksi, mitä osakeyhtiölaissa (734/78) säädetään, määrättävä:

2) hallituksen jäsenen, varajäsenen ja toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu, varatoimitusjohtajan oikeudesta kuulua toisen liikeyrityksen hallintoon; sekä

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava rahoitustarkastukselle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenen ja varajäsenten, toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu, varatoimitusjohtajan, tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansallisuus ja kotipaikka; sekä

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, on siitä viipymättä ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava rahoitustarkastukselle ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia osakepääomasta tai joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta taikka muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä omistusten suuruus. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos rahoitustarkastus havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, voi rahoitustarkastus kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta rahoitustarkastukselle.

3 luku

Hallinto ja tilintarkastus

12 §

Panttilainauslaitoksella on oltava toimitusjohtaja. Mitä tässä laissa on säädetty toimitusjohtajasta, on vastaavasti sovellettava varatoimitusjohtajaan, jos varatoimitusjohtaja valitaan laitokselle.

13 §

Panttilainauslaitoksen tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tilintarkastuslaissa (936/94), osakeyhtiölaissa (734/78) ja tässä laissa säädetään.

Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslain 2 §:ssä tarkoitettu tilintarkastaja.

13 a §

Rahoitustarkastuksen on määrättävä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos

1) 13 §:n säännöksiä ei ole noudatettu;
2) tilintarkastaja on tilintarkastuslain 23 §:n ja 24 §:n 1 momentin mukaan esteellinen eikä esteettömien tilintarkastajien lukumäärä ole tämän lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan riittävä;

3) yhtiöjärjestykseen otettua tilintarkastajien lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määräästä on rikottu; tai

4) tilintarkastajan edellytykset riippumattomaan tarkastukseen ovat vaarantuneet eikä hän ole luopunut tehtävästään.

Rahoitustarkastuksen määräys on voimassa siihen asti, kunnes 1 momentissa tarkoitetun tilintarkastajan tilalle on valittu tilintarkastaja.

Rahoitustarkastus antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momentissa ja 14 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun määrärahan.

Rahoitustarkastus voi kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

4 luku

Liiketoiminta

14 §

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, panttilainauslaitos saa omistaa panttilainaus-toimintaa varten tarvittavia kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia. Muita kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia panttilainauslaitos saa omistaa vain erityisestä syystä rahoitustarkastuksen luvalla.

14 a §

Panttilainauslaitoksella on oikeus antamasta lainasta perittävän koron lisäksi periä lainannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia vastaavan korvauksen. Panttikuittiin 17 §:n 1 momentin mukaisesti merkittävä korkoa ja muita lainakustannuksia vastaavien korvausten määrää ei saa laina-aikana muuttaa lainansaajan vahingoksi.

15 §

Panttilainauslaitoksen on todettava asiakkaansa henkilöllisyys.

Panttilainauslaitos ei saa vastaanottaa panttattavaksi tarkoitettua esinettä, ellei panttaaja osoita todistettavasti henkilöllisyyttään ja ole täysi-ikäinen tai jos on syytä epäillä, ettei panttaajalla ole oikeutta pantata esinettä. Tunnistamistiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla vähintään viiden vuoden ajan asiakassuhteen päättymisestä.

16 §

Milloin panttikuitti on siirretty nimetylle henkilölle, on siirtäjän ilmoitettava siirrosta asianomaiselle panttilainauslaitokselle. Siirrosta on ilmoitettava käymällä henkilökohtaisesti asianomaisessa panttilainauslaitoksessa. Ilmoitus on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä heti siirron tapahduttua, kuitenkin viimeistään ennen kun pantti on myyty.

17 §

Panttikuittiin on merkittävä lainan järjestysnumero, panttauksen päivämäärä, lainan eräpäivä, lainapääoma, korko, lainannosta ja panttauksesta aiheutuvia lainakustannuksia vastaavan korvauksen määrä sekä lainaehdot. Korko ja muut edellä tarkoitetut lainakustannukset on merkittävä panttikuittiin rahamääräisinä. Lisäksi kuitissa on oltava pantin laatua ja lukumäärää sekä tarvittaessa mittaa ja painoa koskevat tiedot.

18 §

Panttilainauslaitos ei saa etukäteen periä korkoa eikä muitakaan lainakustannuksia.

19 §

Laina-ajan on oltava enintään yksi vuosi. Lainanottajalla tai panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut lainakustannukset. Tällöin korko ja muut lainakustannukset saadaan kuluttajansuojalain (38/78) 7 luvun 12 § 2 momentin estämättä laskea siten, että jokainen alkava kuukausi laina-ajan alkamispäivästä lasketaan täydeksi kuukaudeksi.

Laina voidaan uudistaa. Uudistamisesta on tehtävä uusi panttikuitti tai muu kirjallinen sopimus panttilainauslaitoksen ja sen asiakkaan välillä.

21 §

Jos pantiksi on annettu osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan huoneistoa, joka on yksinomaan tai pääasiallisesti tarkoitettu käytettäväksi lainansaajan asuntona, on lainan erääntymisen jälkeen lainansaajalle ilmoitettava erääntymisestä. Ilmoituksessa on mainittava, että jollei lainaa makseta suorittamalla lainapääoma, korko ja muut panttikuitissa sovitut lainakustannukset kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta, pantti myydään. Ilmoituksen tulee sisältää myös

maininta siitä, että tässä momentissa tarkoitettujen osakkeet voidaan 22 §:n 1 momentin nojalla omistajan vaatimuksesta myydä myös kiinteistönvälittäjän välityksellä.

22 §

Panttilainauslaitos ei saa myydä panttia aikaisemmin kuin kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kahden kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, ellei lainanottaja tai panttikuitin haltija anna suostumuksensa pantin myymiseen aikaisemmin. Panttikuitin haltijan suostumuksesta pantin saa myydä myöhemmin kuin neljän kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä vain, jos siihen on kausivaihtelun tai muun pantin myyntihintaan vaikuttavan syyn johdosta perusteltua aihetta.

Niin kauan kuin pantti on vielä myymättä on panttikuitin haltijalla oikeus lunastaa pantti suorittamalla panttilainauslaitokselle lainapäätös, korko ja muut sovitut lainakustannukset sekä korvaus myyntiä tarkoittaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä aiheutuneista kuluista. Laina-ajalta perittävän koron lisäksi viivästyskorkoa ei saa periä enemmältä kuin neljältä kuukaudelta eräpäivästä.

Myytäessä 21 §:n 2 momentissa mainitut osakkeet kiinteistönvälittäjän välityksellä, on ne myytävä viimeistään neljän kuukauden kuluttua 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksen tekemisestä, mikäli panttilainauslaitos ei anna suostumusta pidempään myyntiaikaan. Mikäli panttilainauslaitos ei anna suostumustaan pidempään myyntiaikaan, siirtyy pantti myytäväksi huutokaupalla.

22 a §

Panttilainauslaitos saa ostaa pantin itselleen julkisessa huutokaupassa. Panttilainauslaitoksella on oikeus myydä näin hankkimansa tavarat.

24 §

Arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen arvopaperien kuitenkin 22 §:n 1 momentin estämättä myytävä arvopaperimarkkinalain 3 luvun mukaisessa julkisessa kaupassa myyntiajankohtana olevaan pörssi- tai markkinahintaan.

25 §

Panttilainauslaitoksen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava pantin myynnistä syntyneestä ylijäämästä lainansaajalle tai siirronsaajalle mikäli ylijäämä on 300 markkaa tai enemmän.

Panttilainauslaitoksen on maksettava ylijäämä panttikuitin haltijalle tai henkilölle, joka 27 §:n mukaisesti olisi saanut lunastaa pantin. Vaatimus ylijäämän maksamisesta on esitettävä yhden vuoden kuluessa myyntipäivästä. Muussa tapauksessa panttilainauslaitoksella on oikeus ylijäämään. Panttilainauslaitoksella ei ole velvollisuutta maksaa ylijäämälle korkoa.

Panttilainauslaitos ei saa periä pantin myynnistä syntynyttä alijäämää.

26 §

Jos panttikuitti on kadonnut, on sen jolta kuitti on kadonnut, ilmoitettava todistettavasti välittömästi panttilainauslaitokselle katoamisesta ja siitä milloin ja miten katoaminen on tapahtunut.

Panttilainauslaitoksen on pidettävä erityistä luetteloa kadonneeksi ilmoitetuista panttikuiteista. Henkilöllä on oikeus saada tietoja tästä luettelosta vain siltä osin, kun kysymys on hänelle annettuun lainaan liittyvistä tiedoista. Sama oikeus on sillä, jolle panttikuitti on 16 §:n 3 momentin mukaisesti siirretty.

27 §

Jos lainansaaja tai se, jolle panttikuitti on siirtynyt, on ilmoittanut panttikuitin kadonneeksi, hän saa lunastaa pantin, jollei kukaan muu vaadi oikeutta siihen. Lunastus on mahdollinen lainan eräännyttyä tai kun yksi kuukausi on kulunut 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua luetteloon merkitsemisestä. Pantti on lunastettava kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä.

28 a §

Panttilainauslaitoksen on asianmukaista huolellisuutta noudattaen selvitettävä perusteet ja tarkoitus sen palvelujen käytölle, jos se havaitsee, että ne poikkeavat tavanomaisesta niiden rakenteen tai suuruuden suhteen tai että niillä ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta taikka että ne eivät sovi yhteen asiakkaan taloudellisen tilanteen tai liiketoimien kanssa taikka jos panttilainauslaitoksella on muutoin syytä epäillä liiketoimeen

sisältyvän pantin laillista alkuperää. Jos panttilainauslaitoksella on edellä tarkoitetun huolellisuusvelvoitteen täytettyään tai muutoin syytä epäillä liiketoimeen sisältyvien panttien laillista alkuperää, on sen keskeytettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäydyttävä siitä sekä viipymättä ilmoitettava 28 §:n säännöksistä poiketen asiasta rahoitustarkastukselle, mikäli kyseessä on taloudelliselta arvoltaan merkittävästä pantista.

Panttilainauslaitoksen on annettava rahoitustarkastukselle sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi. Ilmoituksen tekoa ei saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu. Rahoitustarkastus saa rekisteröidä, käyttää ja luovuttaa sille ilmoitettuja tietoja vain tämän pykälän 4 momentissa tarkoitetun toiminnan vastustamiseen.

Rahoitustarkastus antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän mukaisesta huolellisuusvelvoitteesta, ilmoitusvelvollisuudesta ja niiden täyttämisestä.

Jos rahoitustarkastus sille ilmoitettujen tai muutoin hankkimiensa tietojen perusteella katsoo, että on syytä epäillä kysymyksessä olevan pantin todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin tai siihen kohdistuvien määräämistöiden tai oikeuksien peittäminen tai hävittäminen, sen on ilmoitettava asiasta asianomaiselle esitutkintaviranomaiselle tutkintaa varten.

28 b §

Rahoitustarkastukselle ja panttilainauslaitokselle sekä niiden puolesta vilpittömässä mielessä toimineille henkilöille ei aiheudu vastuuta 28 a §:n mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

5 luku

Erinäiset säännökset

30 §

Panttilainauslaitokseen sovelletaan osakeyhtiöistä annettua lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

31 §

Ainoastaan panttilainauslaitokset saavat käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osittamaan nimitystä "pantti". Kiellon

estämättä saadaan nimitystä "pantti" käyttää toiminimessä tai kuvaamaan toimintaa, jos on ilmeistä, ettei nimityksen käyttäminen viittaa harhaanjohtavasti panttilainauslaitoksen toimintaan.

32 §

Tämän lain 21 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa ja 26 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus katsotaan tehdyksi, kun ilmoitus on kirjatussa kirjeessä lähetetty osoitteeseen, jonka lainansaaja tai siirronsaaja on antanut tai jonka panttilainauslaitos muuten tuntee.

33 §

Panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja, ja, mikäli varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja, sivukonttorin johtaja, tilintarkastaja ja toimihenkilö taikka näiden henkilöiden toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää laitoksen asiakkaan tai jonkun muun yksityisestä olosuhteesta, taloudellisesta asemasta taikka liiketäi ammatillisalaisuudesta. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle eikä osakkeenomistajalle.

Panttilainauslaitoksella on velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä muuten laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle.

Panttilainauslaitoksella on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/93) 2 §:ssä tarkoitettulle samaan konserniin kuuluvalla luottolaitokselle, jos tiedon antaminen on vastaanottavan luottolaitoksen riskien hallinnan kannalta tarpeen.

34 §

Panttilainauslaitoksen on toimitettava rahoitustarkastukselle panttilainauslaitoksen ja sen asiakkaan välisissä sopimuksissa käytettävät yleiset ehdot.

Havaitessaan panttilainauslaitoksen menettävän sopimusehtojen käytössä kuluttajan-suojalain vastaisesti rahoitustarkastuksen on pyydettävä asiassa kuluttaja-asiamiehen lausunto.

Rahoitustarkastus voi kieltää sopimusehdon käytön, jos sopimusehto ei kuulu panttilainauslaitoksen toimintaan tai jos sitä osapuolten ase-

ma ja olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä asiakkaan kannalta kohtuuttomana.

35 §

Panttilainauslaitoksen perustaja, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja, mikäli varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja sekä toimihenkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallaan tai tuottamuksesta aiheuttanut lainansaajalle tai panttikuitin haltijalle taikka muulle henkilölle rikkomalla tätä lakia tai yhtiöjärjestystä.

Panttilainauslaitoksen osakkeenomistaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän myötävaikuttamalla tämän lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta on aiheuttanut panttilainauslaitokselle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle.

38 §

Joka

1) rikkoo 14 a, 15, 18 tai 20 §:ssä, 22 §:n 3 momentissa, 23 §:ssä tai 25 §:n 3 momentissa säädettyä kieltoa, tai

2) jättää noudattamatta, mitä 16 §:n 1 ja 2 momentissa, 17 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa, 22 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 25 §:n 1 ja 2 momentissa, 26 §:n 2 ja 3 momentissa tai 29 §:ssä säädetään

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *panttilainausrikkomuksesta* sakkoon.

Panttilainausrikkomuksesta on tuomittava myös panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja tai mikäli vara-

toimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja taikka toimihenkilö, joka tahallaan antaa viranomaisille laitosta tai sen asiakasta koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon. Sama koskee panttilainauslaitoksen tilintarkastajaa, joka tahallaan antaa väärän tiedon taikka jättää tekemättä muistutuksen tai ilmoituksen havaitsemastaan puutteellisuudesta tai väärinkäytöksestä.

40 §

Jos panttilainauslaitos ei ole toiminnassaan noudattanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka laitoksen yhtiöjärjestystä, rahoitustarkastus voi velvoittaa laitoksen uhkasakolla täyttämään velvollisuutensa.

Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi rahoitustarkastus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Panttilainauslaitoksen on muutettava yhtiöjärjestyksensä tämän lain mukaiseksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Panttilainauslaitoksen on vuoden kuluessa lain voimaantulosta ilmoitettava rahoitustarkastukselle 11 a §:ssä tarkoitetut panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat ja omistusten suuruus.

Panttilainauslaitoksen on kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta haettava 14 §:n 3 momentissa tarkoitettu rahoitustarkastuksen lupa mikäli panttilainauslaitos omistaa lainkohdassa tarkoitettuja kiinteistöjä ja kiinteistöyhtiesöjen osakkeita tai osuuksia.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn panttaussopimukseen sovelletaan edelleen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 4 päivänä huhtikuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 18 päivänä joulukuuta 1992 panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/92) 8 ja 9 §, 11 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti ja 24 §:n 2 momentti,
muutetaan 1 ja 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 7 §:n 1 momentin 2 kohta, 10 §, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §:n 3 momentti, 15 §, 16 §:n 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 ja 19 §, 21 §:n 2 momentti, 22 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 §, 26 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 momentti, 32 §, 33 §:n 1 ja 2 momentti, 34 §:n 1—3 momentti, 35 §:n 1 momentti, 38 § ja 40 §, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a ja 5 b §, 11 a §, 13 a §, 14 a §, 28 a ja 28 b § sekä lain 1 §:ään uusi 2 momentti, 4 §:ään uusi 3 momentti, 19 §:ään uusi 1 momentti, jolloin muutettu 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 22 §:ään uusi 4 momentti, 30 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 31 §:ään uusi 2 momentti, 33 §:ään uusi 3 momentti sekä 34 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotettu laki

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

1 §

Panttilainauslaitos on panttilainaus-toimintaa varten perustettu osakeyhtiö, joka on saanut siihen toimiluvan. Panttilainaus-toiminnalla tarkoitetaan tässä laissa liiketoimintana harjoitettavaa rahalainojen antamista yleisölle irtainta panttia vastaan tämän lain mukaisesti.

1 §

Panttilainauslaitos on panttilainaus-toimintaa varten perustettu osakeyhtiö, joka on saanut siihen toimiluvan. Panttilainaus-toiminnalla tarkoitetaan tässä laissa liiketoimintana harjoitettavaa rahalainojen antamista *luonnollisille henkilöille* irtainta panttia vastaan *muilla varoilla kuin talletuksilla tai muilla takaisinmaksettavilla varoilla yleisöl-tä.*

Lainanottaja ei ole henkilökohtaisesti vas-tuussa lainasta. Pantti, joka voi olla vain kä-teispantti, on ainoa lainan vakuus.

3 §

Panttilainauslaitoksen toimintaa valvoo pankkitarkastusvirasto.

3 §

Panttilainauslaitoksen toimintaa valvoo *rahoitustarkastus.*

2 luku

2 luku

Perustaminen

Perustaminen

4 §

Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja ja ehdotus ohjesäännöksi. Valtiovarainminis-teriöllä on oikeus vaatia myös muita tarpeel-liseksi katsomiaan selvityksiä *hakijasta.*

4 §

Toimilupahakemuksessa on annettava tar-peellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henki-löistä. Hakemukseen on liitettävä perusta-miskirja. Valtiovarainministeriöllä on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Valtiovarainministeriön on ennen toimilupa-asian ratkaisemista hankittava hakemuksesta pankkitarkastusviraston sekä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

Hakijalle, jonka toiminta ei ole yleisen edun vastaista ja jonka taloudelliset toimitaedlytykset ja hallinto täyttävät luotettavalle panttilainaus toiminnalle asetetut vaatimukset, on myönnettävä toimilupa.

5 §

Panttilainauslaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos panttilainauslaitoksen omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuudesta ja sopivuudesta saadun selvityksen ja muun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että panttilainauslaitosta tullaan johtamaan ammattitaitoisesti, luotettavasti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti ja että panttilainauslaitos muutoin tulee noudattamaan tämän lain säännöksiä.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia rajoituksia tai ehtoja.

5 a §

Valtiovarainministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos valtiovarainministeriö peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, voi valtiovarainministeriö samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Panttilainauslaitoksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

5 b §

Valtiovarainministeriö voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Toimiluvan peruuttamis-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestyksessä on sen lisäksi, mitä osakeyhtiölaissa (734/78) säädetään, määrättävä:

2) hallituksen jäsenen, varajäsenen, toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan oikeudesta kuulua toisen liikeyrityksen hallintoon; sekä

8 §

Panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestyksen ja sen muutokset vahvistaa pankkitarkastusvirasto.

Yhtiöjärjestys ja sen muutokset on vahvistettava, jos ne ovat lain mukaiset eikä ole erityistä syytä jättää niitä vahvistamatta.

9 §

Panttilainauslaitoksella on oltava ohjesääntö, jossa määrätään:

- 1) lainan enimmäisajat;
- 2) perusteet lainasta perittävän koron ja muiden luottokustannusten sekä pantin myyntikulujen määrittämiseksi;
- 3) miten pantit säilytetään; sekä
- 4) millä tavoin pantit vakuutetaan.

Panttilainauslaitoksen ohjesääntö ja sen muutokset vahvistaa pankkitarkastusvirasto. Pankkitarkastusviraston tulee ennen ohjesääntö ja sen muutosten vahvistamista varata kuluttaja-asiamiehelle tilaisuus tulla kuulluksi asiasta.

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava pankkitarkastusvirastolle. *Ilmoitukseen on liitettävä pankkitarkastusviraston määräämät asiakirjat.*

ta koskevasta hakemuksesta on pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto.

Jos valtiovarainministeriö peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, voi valtiovarainministeriö samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Panttilainauslaitoksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

7 §

Panttilainauslaitoksen yhtiöjärjestyksessä on sen lisäksi, mitä osakeyhtiölaissa (734/78) säädetään, määrättävä:

2) hallituksen jäsenen, varajäsenen ja toimitusjohtajan *sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu*, varatoimitusjohtajan oikeudesta kuulua toisen liikeyrityksen hallintoon; sekä

8 §

(kumotaan)

9 §

(kumotaan)

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava pankkitarkastusvirastolle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan sekä tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansalaisuus ja kotipaikka.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, on siitä viipymättä ilmoitettava pankkitarkastusvirastolle.

Jos panttilainauslaitos on päättänyt osakepääoman korottamisesta tai alentamisesta taikka vaihtovelkakirjalainan tai optiolainan ottamisesta, laitoksen on viivytyksettä lähetettävä pankkitarkastusvirastolle oikeaksi todistetut jäljennökset asiaa koskevista päätöksistä ja ote rekisteriviranomaisen asiasta tekemästä merkinnästä.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava rahoitustarkastukselle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, *johon sisältyy yhtiöjärjestys*;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan *sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu*, varatoimitusjohtajan, tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansalaisuus ja kotipaikka; sekä

3) *selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.*

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, on siitä viipymättä ilmoitettava rahoitustarkastukselle.

(3 momentti kumotaan)

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava rahoitustarkastukselle ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia osakepääomasta tai joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta taikka muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä omistusten suuruus. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos rahoitustarkastus havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, voi rahoitustarkastus kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Rahoitustarkastus voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta rahoitustarkastukselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Hallinto ja tilintarkastus

Hallinto ja tilintarkastus

12 §

12 §

Panttilainauslaitoksella on oltava toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja.

Panttilainauslaitoksella on oltava toimitusjohtaja. Mitä tässä laissa on säädetty toimitusjohtajasta, on vastaavasti sovellettava varatoimitusjohtajaan, jos varatoimitusjohtaja valitaan laitokselle.

13 §

13 §

Panttilainauslaitoksen yhtiökokouksen on vuosittain laitoksen hallinnon ja tilien tarkastamista varten valittava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja vähintään yksi varatilintarkastaja.

Panttilainauslaitoksen tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tilintarkastuslaissa (936/94), osakeyhtiölaissa (734/78) ja tässä laissa säädetään.

Tilintarkastajan tulee olla täysivaltainen ja hänellä on oltava riittävä laskentatoimen ja taloudellisten asioiden tuntemus. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö.

Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslain 2 §:ssä tarkoitettu tilintarkastaja.

Mitä tässä laissa säädetään tilintarkastajasta, on vastaavasti sovellettava varatilintarkastajaan.

(3 momentti kumotaan)

13 a §

Rahoitustarkastuksen on määrättävä panttilainauslaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos

1) 13 §:n säännöksiä ei ole noudatettu;
2) tilintarkastaja on tilintarkastuslain 23 §:n ja 24 §:n 1 momentin mukaan esteellinen eikä esteettömien tilintarkastajien lukumäärä ole tämän lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan riittävä;

3) yhtiöjärjestykseen otettua tilintarkastajien lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määräystä on rikottu; tai

4) tilintarkastajan edellytykset riippumattomaan tarkastukseen ovat vaarantuneet eikä hän ole luopunut tehtävästään.

Rahoitustarkastuksen määräys on voimassa siihen asti, kunnes 1 momentissa tarkoitettun tilintarkastajan tilalle on valittu tilintarkastaja.

Rahoitustarkastus antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n 4 momentissa ja 14 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun määräyksen.

Rahoitustarkastus voi kesken toimikauden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

4 luku

4 luku

Liiketoiminta

Liiketoiminta

14 §

14 §

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, panttilainauslaitos saa omistaa kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia yhteensä enintään määrän, joka on 20 prosenttia laitoksen taseen loppusummasta, jollei pankkitarkastusvirasto myönnä erityisestä syystä lupaa suurempaan määrään.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, panttilainauslaitos saa omistaa *panttilainaus-toimintaa varten tarvittavia kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia. Muita kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia panttilainauslaitos saa omistaa vain erityisestä syystä rahoitustarkastuksen luvalla.*

15 §

14 a §

Panttilainauslaitos ei saa vastaanottaa pantattavaksi tarkoitettua esinettä, ellei panttaaja osoita todistettavasti henkilöllisyyttään ja ole täysi-ikäinen tai jos on syytä epäillä, ettei panttaajalla ole oikeutta pantata esinettä.

Panttilainauslaitoksella on oikeus antamasta lainasta perittävän koron lisäksi periä lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia vastaavan korvauksen. Panttikuittiin 17 §:n 1 momentin mukaisesti merkittyä korkoa ja muita lainakustannuksia vastaavien korvausten määrää ei saa laina-aikana muuttaa lainansaajan vahingoksi.

15 §

Panttilainauslaitoksen on todettava asiakkaansa henkilöllisyyys.

Panttilainauslaitos ei saa vastaanottaa pantattavaksi tarkoitettua esinettä, ellei panttaaja osoita todistettavasti henkilöllisyyttään ja ole täysi-ikäinen tai jos on syytä epäillä, ettei panttaajalla ole oikeutta pantata esinettä. *Tunnistamistiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla vähintään viiden vuoden ajan asiakassuhteen päättymisestä.*

16 §

16 §

Milloin panttikuitti on siirretty nimetylle henkilölle, on siirronsaajan ilmoitettava siirrosta asianomaiselle panttilainauslaitokselle uhalla, että siirronsaaja menettää oikeutensa lunastaa pantti.

Milloin panttikuitti on siirretty nimetylle henkilölle, on *siirtäjän* ilmoitettava siirrosta asianomaiselle panttilainauslaitokselle. *Siirrosta on ilmoitettava käymällä henkilökohtaisesti asianomaisessa panttilainauslaitoksessa. Ilmoitus on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä heti siirron tapahduttua, kuitenkin viimeistään ennen kun pantti on myyty.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Panttikuittiin on merkittävä lainan järjestysnumero, panttauksen päivämäärä, lainan eräpäivä, lainapääoma, korko sekä panttauksesta aiheutuvat luottokustannukset ja muut lainaehdot. Lisäksi kuitissa on oltava pantin laatua ja lukumäärää sekä tarvittaessa mittaa ja painoa koskevat tiedot.

18 §

Panttilainauslaitos ei saa etukäteen periä korkoa eikä muitakaan luottokustannuksia.

19 §

Panttia vastaan annettu rahalaina ei saa erääntyä maksettavaksi aikaisemmin kuin neljän kuukauden kuluttua antamispäivästä. Panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut luottokustannukset.

Panttikuitin haltija voi tehdä sopimuksen panttilainauslaitoksen kanssa lainan uudistamisesta.

21 §

Jos pantiksi on annettu osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan huoneistoa, joka on yksinomaan tai pääasiallisesti tarkoitettu käytettäväksi lainansaajan asuntona, on rahalainan erääntymisen jälkeen lainansaajalle ilmoitettava erääntymisestä. Ilmoituksessa on mainittava, että jollei lainaa makseta suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut luottokustannukset kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta, pantti myydään.

17 §

Panttikuittiin on merkittävä lainan järjestysnumero, panttauksen päivämäärä, lainan eräpäivä, lainapääoma, korko, *lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia lainakustannuksia vastaavan korvauksen määrä sekä lainaehdot. Korko ja muut edellä tarkoitetut lainakustannukset on merkittävä panttikuittiin rahamääräisinä.* Lisäksi kuitissa on oltava pantin laatua ja lukumäärää sekä tarvittaessa mittaa ja painoa koskevat tiedot.

18 §

Panttilainauslaitos ei saa etukäteen periä korkoa eikä muitakaan *lainakustannuksia.*

19 §

Laina-ajan on oltava enintään yksi vuosi. Lainanottajalla tai panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut lainakustannukset. Tällöin korko ja muut lainakustannukset saadaan kuluttajasuojalain (38/78) 7 luvun 12 § 2 momentin estämättä laskea siten, että jokainen alkava kuukausi laina-ajan alkamispäivästä lasketaan täydeksi kuukaudeksi.

Laina voidaan uudistaa. Uudistamisesta on tehtävä uusi panttikuitti tai muu kirjallinen sopimus panttilainauslaitoksen ja sen asiakkaan välillä.

21 §

Jos pantiksi on annettu osakkeita, jotka oikeuttavat hallitsemaan huoneistoa, joka on yksinomaan tai pääasiallisesti tarkoitettu käytettäväksi lainansaajan asuntona, on lainan erääntymisen jälkeen lainansaajalle ilmoitettava erääntymisestä. Ilmoituksessa on mainittava, että jollei lainaa makseta suorittamalla lainapääoma, korko ja muut panttikuitissa sovitut *lainakustannukset* kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta, pantti myydään. *Ilmoituksen tulee sisältää myös maininta siitä, että tässä momentissa tarkoitetut osakkeet voidaan 22 §:n 1 momentin nojalla omistajan vaatimuksesta myydä myös kiinteistönvälittäjän välityksellä.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Panttilainauslaitos ei saa myydä panttia aikaisemmin kuin kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa ilmoituksen tekemisestä. Panttikuitin haltijan suostumuksesta pantin saa myydä myöhemmin kuin neljän kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä vain, jos siihen on kausivaihtelun tai muun pantin myyntihintaan vaikuttavan syyn johdosta perusteltua aihetta. *Pantti on tällöinkin myytävä vuoden kuluessa lainan eräpäivästä.*

Niin kauan kuin pantti on vielä myymättä, on panttikuitin haltijalla oikeus lunastaa pantti suorittamalla laitokselle lainapääoma, korko ja muut sovitut luottokustannukset sekä korvaus myyntiä tarkoittaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä aiheutuneista kuluista. Korkoa ei saa periä enemmältä kuin neljältä kuukaudelta eräpäivästä.

22 §

Panttilainauslaitos ei saa myydä panttia aikaisemmin kuin kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kahden kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, *ellei lainanottaja tai panttikuitin haltija anna suostumuksensa pantin myymiseen aikaisemmin.* Panttikuitin haltijan suostumuksesta pantin saa myydä myöhemmin kuin neljän kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä vain, jos siihen on kausivaihtelun tai muun pantin myyntihintaan vaikuttavan syyn johdosta perusteltua aihetta.

Niin kauan kuin pantti on vielä myymättä on panttikuitin haltijalla oikeus lunastaa pantti suorittamalla *panttilainauslaitokselle* lainapääoma, korko ja muut sovitut *lainakustannukset* sekä korvaus myyntiä tarkoittaviin toimenpiteisiin ryhtymisestä aiheutuneista kuluista. *Laina-ajalta perittävän koron lisäksi viivästyskorkoa* ei saa periä enemmältä kuin neljältä kuukaudelta eräpäivästä.

Myytäessä 21 §:n 2 momentissa mainitut osakkeet kiinteistönvälittäjän välityksellä, on ne myytävä viimeistään neljän kuukauden kuluttua 21 §:n 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen tekemisestä, mikäli panttilainauslaitos ei anna suostumusta pidempään myyntiaikaan. Mikäli panttilainauslaitos ei anna suostumustaan pidempään myyntiaikaan, siirtyy pantti myytäväksi huutokaupalla.

22 a §

Panttilainauslaitos saa ostaa pantin itselleen julkisessa huutokaupassa. Panttilainauslaitoksella on oikeus myydä näin hankkimansa tavarat.

24 §

Arvopaperipörssissä noteeratut arvopaperit saadaan 22 §:n 1 momentin estämättä myydä pörssin välityksellä. Arvopaperit, joille arvopaperinvälittäjä tai arvopaperinvälittäjän yhteisö säännöllisesti vahvistaa julkiset kurssit, saadaan vastaavasti myydä arvopaperinvälittäjän tai arvopaperinvälittäjien yhteisön välityksellä.

Myytäessä huutokaupalla panttina olevia 1 momentissa tarkoitettuja arvopapereita nii-

24 §

Arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettut arvopaperit on kuitenkin 22 §:n 1 momentin estämättä myytävä arvopaperimarkkinalain 3 luvun mukaisessa julkisessa kaupassa myyntiajankohtana olevaan pörssi- tai markkinahintaan.

(2 momentti kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tä ei saa myydä alle myyntiä lähinnä edeltäneen ostonoteerauksen.

25 §

Panttilainauslaitoksen on ilmoitettava pantin myynnistä syntyneestä ylijäämästä lainansaajalle sekä, jos muu henkilö kuin lainansaaja on ilmoittanut panttikuitin kadonneeksi, myös ilmoituksen tekijälle.

Panttilainauslaitoksen on maksettava ylijäämä panttikuitin haltijalle tai henkilölle, joka 27 §:n mukaisesti olisi saanut lunastaa pantin. Vaatimus ylijäämän maksamisesta on esitettävä yhden vuoden kuluessa myyntipäivästä. Muussa tapauksessa panttilainauslaitoksella on oikeus ylijäämään.

Asetuksella voidaan säätää, että 1 momentin säännöksiä ei sovelleta, jos ylijäämä on siinä vahvistettavaa määrää pienempi.

26 §

Jos panttikuitti on kadonnut, on sen, jolta kuitti on kadonnut, ilmoitettava välittömästi panttilainauslaitokselle katoamisesta ja siitä milloin ja miten katoaminen on tapahtunut.

Panttilainauslaitoksen on pidettävä erityistä luetteloa kadonneeksi ilmoitetuista panttikuiteista. Luettelo on esitettävä sille, joka osoittaa todistettavasti henkilöllisyytensä.

Jos panttikuitin kadonneeksi ilmoittanut on muu kuin lainansaaja, on lainansaajalle ilmoitettava siitä, että panttikuitti on ilmoitettu kadonneeksi.

27 §

Jos lainansaaja on ilmoittanut panttikuitin kadonneeksi, hän saa lunastaa pantin, jollei kukaan muu vaadi oikeutta siihen, lainan eräännyttyä ja kun yksi kuukausi on kulunut 26 §:n 2 momentissa tarkoitetusta luetteloon merkitsemisestä, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä.

25 §

Panttilainauslaitoksen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava pantin myynnistä syntyneestä ylijäämästä lainansaajalle tai siirronsaajalle mikäli ylijäämä on 300 markkaa tai enemmän.

Panttilainauslaitoksen on maksettava ylijäämä panttikuitin haltijalle tai henkilölle, joka 27 §:n mukaisesti olisi saanut lunastaa pantin. Vaatimus ylijäämän maksamisesta on esitettävä yhden vuoden kuluessa myyntipäivästä. Muussa tapauksessa panttilainauslaitoksella on oikeus ylijäämään. *Panttilainauslaitoksella ei ole velvollisuutta maksaa ylijäämälle korkoa.*

Panttilainauslaitos ei saa periä pantin myynnistä syntynyttä alijäämää.

26 §

Jos panttikuitti on kadonnut, on sen jolta kuitti on kadonnut, ilmoitettava *todistettavasti* välittömästi panttilainauslaitokselle katoamisesta ja siitä milloin ja miten katoaminen on tapahtunut.

Panttilainauslaitoksen on pidettävä erityistä luetteloa kadonneeksi ilmoitetuista panttikuiteista. *Henkilöllä on oikeus saada tietoja tästä luettelosta vain siltä osin, kun kysymys on hänelle annettuun lainaan liittyvistä tiedoista. Sama oikeus on sillä, jolle panttikuitti on 16 §:n 3 momentin mukaisesti siirretty.*

27 §

Jos lainansaaja tai se, jolle panttikuitti on siirtynyt, on ilmoittanut panttikuitin kadonneeksi, hän saa lunastaa pantin, jollei kukaan muu vaadi oikeutta siihen. *Lunastus on mahdollinen lainan eräännyttyä tai kun yksi kuukausi on kulunut 26 §:n 2 momentissa tarkoitetusta luetteloon merkitsemisestä. Pantti on lunastettava kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluttua lainan eräpäivästä.*

28 a §

Panttilainauslaitoksen on asianmukaista huolellisuutta noudattaen selvítettävä perusteet ja tarkoitus sen palvelujen käytölle, jos se havaitsee, että ne poikkeavat tavanomai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sesta niiden rakenteen tai suuruuden suhteen tai että niillä ei ole ilmeistä taloudellista tar-koitusta taikka että ne eivät sovi yhteen asiakkaan taloudellisen tilanteen tai liiketoi-mien kanssa taikka jos panttilainauslaitok-sella on muutoin syytä epäillä liiketoimeen sisältyvän pantin laillista alkuperää. Jos panttilainauslaitoksella on edellä tarkoitetun huolellisuusvelvoitteen täytettyään tai muu-toin syytä epäillä liiketoimeen sisältyvien panttien laillista alkuperää, on sen keskeyty-tettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäydyttävä siitä sekä viipymättä ilmoitet-tava 28 §:n säännöksistä poiketen asiasta rahoitustarkastukselle, mikäli kyseessä on ta-loudelliselta arvoltaan merkittävästä pantista.

Panttilainauslaitoksen on annettava rahoitustarkastukselle sen pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä epäilyn selvittämiseksi. Ilmoituksen tekoa ei saa paljastaa sille, johon epäily kohdistuu. Rahoitustarkastus saa rekisteröidä, käyttää ja luovuttaa sille ilmoitettuja tietoja vain tämän pykälän 4 momentissa tarkoitetun toiminnan vastustamiseen.

Rahoitustarkastus antaa tarkemmat mää-räykset tämän pykälän mukaisesta huolelli-suusvelvoitteesta, ilmoitusvelvollisuudesta ja niiden täyttämisestä.

Jos rahoitustarkastus sille ilmoitettujen tai muutoin hankkimiensa tietojen perusteella katsoo, että on syytä epäillä kysymyksessä olevan pantin todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin tai siihen kohdistuvien määräämis-tointen tai oikeuksien peittäminen tai hävit-täminen, sen on ilmoitettava asiasta asian-omaiselle esitutkintaviranomaiselle tutkintaa varten.

28 b §

Rahoitustarkastukselle ja panttilainauslai-tokselle sekä niiden puolesta vilpittömässä mielessä toimineille henkilöille ei aiheudu vastuuta 28 a §:n mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Erinäiset säännökset

Erinäiset säännökset

30 §

Osakeyhtiölain 12 luvun 7 §:n säännökset eivät koske panttilainauslaitosta.

30 §

Panttilainauslaitokseen sovelletaan osakeyhtiöistä annettua lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

31 §

Ainoastaan panttilainauslaitokset saavat käyttää toiminimessään tai muuten toimintaansa osittamaan nimitystä "pantti". Kiellon estämättä saadaan nimitystä "pantti" käyttää toiminimessä tai kuvaamaan toimintaa, jos on ilmeistä, ettei nimityksen käyttäminen viittaa harhaanjohtavasti panttilainauslaitoksen toimintaan.

32 §

Tämän lain 21 §:n 2 momentissa ja 26 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus katsotaan tehdyksi, kun ilmoitus on kirjatussa kirjeessä lähetetty osoitteeseen, jonka lainansaaaja on antanut tai jonka panttilainauslaitos muuten tuntee.

32 §

Tämän lain 21 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa ja 26 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus katsotaan tehdyksi, kun ilmoitus on kirjatussa kirjeessä lähetetty osoitteeseen, jonka lainansaaaja tai siirronsaaaja on antanut tai jonka panttilainauslaitos muuten tuntee.

33 §

Panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja, sivukonttorin johtaja, tilintarkastaja ja toimihenkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää laitoksen asiakkaan tai jonkun muun yksityisestä olosuhteesta, taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle eikä osakkeenomistajalle.

Panttilainauslaitos saa antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ainoastaan syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi sekä muuten laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle.

33 §

Panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja, ja, mikäli varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja, sivukonttorin johtaja, tilintarkastaja ja toimihenkilö taikka näiden henkilöiden toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö on velvollinen pitämään salassa, mitä hän on tehtävässään saanut tietää laitoksen asiakkaan tai jonkun muun yksityisestä olosuhteesta, taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle eikä osakkeenomistajalle.

Panttilainauslaitoksella on velvollisuus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen selvittämiseksi sekä muuten laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle.

Panttilainauslaitoksella on oikeus antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/93) 2 §:ssä tarkoitettulle samaan konserniin kuu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 §

Panttilainauslaitoksen on toimitettava pankkitarkastusvirastolle sen määräämässä laajuudessa panttilainauslaitoksen ja sen asiakkaan välisissä sopimuksissa käytettävät ehdot.

Havaitessaan panttilainauslaitoksen menettelevän sopimusehtojen käytössä kuluttajan-suojalain (38/78) vastaisesti pankkitarkastusviraston tulee pyytää asiassa kuluttaja-asiamieheltä lausunto.

Panttitarkastusvirasto voi kieltää sopimusehdon käytön, jos sopimusehto ei kuulu panttilainaus-toimintaan tai jos sitä osapuolten asema ja olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä asiakkaan kannalta kohtuuttomana.

35 §

Panttilainauslaitoksen perustaja, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja sekä toimihenkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallaan tai tuottamuksesta aiheuttanut lainansaajalle tai panttikuitin haltijalle taikka muulle henkilölle rikkomalla tätä lakia tai yhtiöjärjestyä tai ohjesääntöä.

38 §

Joka

1) rikkoo 15 tai 18 §:ssä, 19 §:n 1 momentissa, 20 §:ssä, 22 §:n 3 momentissa, 23 §:ssä tai 24 §:n 2 momentissa säädettyä kieltoa tai

2) jättää noudattamatta, mitä 16 tai 17 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa, 22 §:n 1 ja 2 momentissa, 25 §:ssä, 26 §:n 2 ja 3 momentissa tai 29 §:ssä säädetään,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa ran-

34 §

Panttilainauslaitoksen on toimitettava rahoitustarkastukselle panttilainauslaitoksen ja sen asiakkaan välisissä sopimuksissa käytettävät yleiset ehdot.

Havaitessaan panttilainauslaitoksen menettelevän sopimusehtojen käytössä kuluttajan-suojalain vastaisesti rahoitustarkastuksen on pyydettävä asiassa kuluttaja-asiamiehen lausunto.

Rahoitustarkastus voi kieltää sopimusehdon käytön, jos sopimusehto ei kuulu panttilainaus-toimintaan tai jos sitä osapuolten asema ja olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä asiakkaan kannalta kohtuuttomana.

35 §

Panttilainauslaitoksen perustaja, hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja, mikäli varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja sekä toimihenkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallaan tai tuottamuksesta aiheuttanut lainansaajalle tai panttikuitin haltijalle taikka muulle henkilölle rikkomalla tätä lakia tai yhtiöjärjestyä.

Panttilainauslaitoksen osakkeenomistaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän myötävaikuttamalla tämän lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta on aiheuttanut panttilainauslaitokselle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle.

38 §

Joka

1) rikkoo 14 a, 15, 18 tai 20 §:ssä, 22 §:n 3 momentissa, 23 §:ssä tai 25 §:n 3 momentissa säädettyä kieltoa, tai

2) jättää noudattamatta, mitä 16 §:n 1 ja 2 momentissa, 17 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa, 22 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 25 §:n 1 ja 2 momentissa, 26 §:n 2 ja 3 momentissa tai 29 §:ssä säädetään

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa ran-

Voimassa oleva laki

gaistusta, panttilainausrikkomuksesta sak-
koon.

Panttilainausrikkomuksesta on tuomittava myös panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja tai toimihenkilö, joka tahallaan antaa viranomaiselle laitosta tai sen asiakasta koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon. Sama koskee panttilainauslaitoksen tilintarkastajaa, joka tahallaan antaa väärän tiedon taikka jättää tekemättä muistutuksen tai ilmoituksen havaitsemastaan puutteellisuudesta tai väärinkäytöksestä.

40 §

Jos panttilainauslaitos ei ole toiminnassaan noudattanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka laitoksen yhtiöjärjystä tai ohjesääntöä, pankkitarkastusvirasto voi velvoittaa laitoksen uhkasakolla täyttämään velvollisuutensa.

Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi panttilainauslaitoksen kotipaikan lääninhallitus.

Ehdotus

gaistusta, panttilainausrikkomuksesta sak-
koon.

Panttilainausrikkomuksesta on tuomittava myös panttilainauslaitoksen hallituksen jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja tai mikäli varatoimitusjohtaja on laitokselle valittu, varatoimitusjohtaja taikka toimihenkilö, joka tahallaan antaa viranomaisille laitosta tai sen asiakasta koskevan väärän tai harhaanjohtavan tiedon. Sama koskee panttilainauslaitoksen tilintarkastajaa, joka tahallaan antaa väärän tiedon taikka jättää tekemättä muistutuksen tai ilmoituksen havaitsemastaan puutteellisuudesta tai väärinkäytöksestä.

40 §

Jos panttilainauslaitos ei ole toiminnassaan noudattanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka laitoksen yhtiöjärjystä, rahoitustarkastus voi velvoittaa laitoksen uhkasakolla täyttämään velvollisuutensa.

Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi rahoitustarkastus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Panttilainauslaitoksen on muutettava yhtiöjärjestyksensä tämän lain mukaiseksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Panttilainauslaitoksen on vuoden kuluessa lain voimaantulosta ilmoitettava rahoitustarkastukselle 11 a §:ssä tarkoitetut panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat ja omistusten suuruus.

Panttilainauslaitoksen on kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta haettava 14 §:n 3 momentissa tarkoitettu rahoitustarkastuksen lupa mikäli panttilainauslaitos omistaa lainkohdassa tarkoitettuja kiinteistöjä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeita tai osuuksia.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn panttaussopimukseen sovelletaan edelleen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.